

займатися підприємницькою діяльністю (це стосується і випадків, коли особа не є громадянином України, але є батьком/матір'ю неповнолітнього громадянина України) [6].

Таким чином, у Словацькій Республіці створені достатні правові умови для захисту біженців з України від проявів дискримінації, що повинно спонукати і самих громадян України до законослужняної поведінки.

Література

1. Кількість біженців з України після 24 лютого уже перевищила 9 млн осіб, - ООН. URL: <https://espresso.tv/kilkist-bizhentsiv-z-ukraini-pislya-24-lyutogo-uzhe-perevishchila-9-mln-osib-oon>.
2. Скільки коштує місяць життя в Словаччині: їжа, оренда житла, зарплати і грошова допомога. URL: <https://espresso.tv/kilkist-bizhentsiv-z-ukraini-pislya-24-lyutogo-uzhe-perevishchila-9-mln-osib-oon>.
3. Конституція Словацької Республіки. URL: https://www.slov-lex.sk/documents/10184/493489/460_1992_1.pdf/716c7f51-7b5b-416f-9fbe-f09b4dcb2127.
4. Антидискриминационное законодательство. URL: https://www.ru.civication.org/slovakiya/vlast/zakonodatelstvo/antidiskriminatsionnoe_zakonodatelstvo/.
5. Кримінальний кодекс Словацької Республіки від 20 травня 2005 р. URL: <https://wipo.lex.wipo.int/ru/legislation/details/18194>.
6. Умови працевлаштування в Словаччині для біженців, осіб з тимчасовим притулком або осіб, які шукають притулку (міжнародного захисту) з України. URL: <https://www.mic.iom.sk/ru/2015-02-03-14-35-35/764-umovi-pratsevlashtuvannya-v-slovachchini-dlya-bizhentsiv-osib-z-timchasovim-pritulkom-abo-osib-yaki-shukayut-pritulku-mizhnarodnogo-zakhistu.html>.

Дедушкевич Ю.О.,

*курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції*

*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

Чорна А.Г.,

*старший викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ.*

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТІЇ

Це надбання вітчизняної та зарубіжної науки з наукових проблем гендеру, вивчення різноманітних аспектів, проявів принципу рівності права та можливості жінок і чоловіків у різних суспільних сферах є важливими для

сучасної України. По суті, у світовому просторі позиція України як демократичної держави. «Гендерна рівність є корисним показником того, наскільки розвинутою та популярною є держава», – вважає американський політолог Рональд Інглхарт [1, с.8] З його досліджень ми можемо стверджувати, що країни мають високе представництво жінок у політичних інститутах, а не лише на вищих рівнях громадянські права і свободи та економічно розвинутий статус, оскільки створюються умови для політичного та економічного зростання. Дають паростки: толерантність, інклюзивність і взаємна довіра.

Демократія має багато властивих якостей, серед яких на особливу увагу заслуговує якість досягнення гендерної рівності. Адже аналіз становлення світових демократичних держав свідчить про те, що суспільні відносини у політичній, правовій та економічній сферах, за яких представникам жіночої статті гарантується рівний з чоловіками статус на всіх рівнях ієрархічної структури влади. Сучасні демократичні держави сформувавши навіть пріоритетний напрям політики – гендерну політику, який не втрачає на сьогодні своєї актуальності.

Україна, приєднавшись до громадянських держав, почала проводити активну гендерну політику відповідно до загальноновизнаних міжнародних стандартів, закріплених у Загальній декларації прав людини, Конвенції про політичні права жінок та Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та інші документи. Україна поділяє принципи Організації Об'єднаних Націй (ООН) та розуміння гендерної рівності як необхідної умови для досягнення сталого розвитку нації та створення умов для всебічного людського розвитку. Концепція та застосування гендерної рівності є ключовими для сталого розвитку суспільства. Адже гендерна рівність – це не жіночі питання, а рівноправна участь чоловіків і жінок у покращенні умов життя та життя в суспільстві.

Вірно згадати, що поняття «Гендерний підхід» вперше було застосовано на 4-й Конференції ООН зі становища жінок у Пекіні в 1995 році. Де використовувалися фундаментальні історичні документи – Декларація та Платформа дій – які пропонували стратегічний план для просування гендерної рівності. У документі зазначено, що прогрес жінок не слід розглядати ізольовано від питань, які стосуються лише жінок. Тільки так можна побудувати стійке, справедливе та розвинене суспільство. Також у липні 1997 року Економічна і Соціальна Рада Організації Об'єднаних Націй (ЕКОСОП) визначила концепцію гендерної інтеграції або «гендерної перспективи» як процес оцінки наслідків будь-якої запланованої дії з точки зору її впливу на жінок і чоловіків, включаючи закони, політику та процедури в усіх сферах і на всіх рівнях.

Доречно зауважити щодо широкого застосування «гендерних підходів» у розвинених країнах світу. У 2015 році першою країною у світі, яка провадить феміністичну зовнішню політику стала Швеція. Підтримка гендерної рівності

та реалізації прав людини досягається шляхом імплементації системного «гендерного підходу» на основі знань та аналізу в усій зовнішній політиці, перш за все, в зусиллях забезпечення миру та безпеки, що вкрай необхідно нашій країні. Таким чином, досягнення бажаних результатів у зовнішній безпеці можливе. Однією зі сфер зовнішньої політики Швеції є запобігання та вирішення конфліктів, а також постконфліктна реконструкція та мирне співіснування з іншими країнами. Міністерство закордонних справ Швеції сприяє участі жінок і дівчат у миротворчих процесах і миротворчих операціях і розширює роль жінок у запобіганні конфліктам на основі їх досвіду розробки механізмів і формування систем запобігання конфліктам, а також їх вирішення. Швеція хоче підвищити навички радників з гендерних питань, щоб підтримувати мирні операції та виступати за рівний розподіл жінок і чоловіків на всіх рівнях цих операцій. Включено гендерні аспекти заходів щодо роззброєння, боротьби з розповсюдженням засобів масового знищення та контролю над озброєнням.

В Україні, відповідно до ст.1 Закону «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» зазначається: «рівні права жінок і чоловіків – відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі» [2]. Отже, врахування принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у відповідній сфері діяльності, а також вивчення доцільності застосування позитивних дій з метою подолання дисбалансу, що виникає у відповідній галузі, належить до повноважень уповноважених осіб (координаторів), на яких покладено функції щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Такими уповноваженими особами є визначені заступники керівників центральних органів виконавчої влади. Належне забезпечення такої функції вимагає включення до програм підвищення кваліфікації вищих керівних кадрів питань застосування гендерних підходів у їхній діяльності.

Правильно буде висловити міркування, що сучасна українська політична думка розвивається у контексті західної політичної думки. Через це вітчизняні політики, юристи й економісти, звертають увагу на те, що світова гендерна політика формується відповідно до таких етапів: конституційне закріплення рівності чоловіків і жінок; увага держави до ролі жінки у прийнятті рішень; надання поняттю «гендер» соціокультурного змісту; забезпечення гендерного балансу у владних державних структурах.

У власному науковому дослідженні вчена А.В. Толстокорова зазначає, що при складанні концепції української гендерної політики слід враховувати існуючі концепції, зокрема: моделі «перетину» – це політика, в якій відсутні негативні заходи щодо жінок; модель «Рівність за межами гендеру» – визнання проблеми нерівності за статтю, віком, гендером, расою; модель «гендерної інтеграції» – рівності жінок у всіх без винятку сферах [3, с. 32].

Тож завдяки останнім перетворенням в Україні було спровоковано появу гендерної політики. Наступними кроками стали: розробка програмних документів; проведення жіночих форумів загальнонаціонального масштабу;

поява державної політики щодо захисту дітей, жінок та сім'ї; загострення уваги до проблеми материнства; поява політичного напрямку, пов'язаного з інтересами жінки.

Слід зазначити, що формування гендерної політики в Україні не відбулося б, якби не змінилася думка громадян. Адже будь-які суспільні зміни можливі завдяки змінам у свідомості. Українська концепція гендерної політики у своєму змісті враховує всі існуючі у світі моделі, оскільки використовує методи різних моделей у вирішенні гендерних проблем. Ця плутанина виникла через відсутність послідовності, концептуальності та плановості у вирішенні проблем становлення української політики.

Підводячи підсумки, можна сказати, що гендерна політика або гендерна демократія в Україні сьогодні спрямована на забезпечення рівності прав і свобод жінок і чоловіків відповідно до міжнародних норм законодавства про гендерну рівність. Виходячи з вищевикладеного, можна стверджувати, що гендерна політика України з часом змінюватиметься, що означає перехід від функцій існування, відокремлення жінки від держави, до свідомої реалізації гендерної політики.

Література

1. Реалізація гендерної політики на сучасному етапі розвитку суспільства: стан, проблеми, перспективи: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 25 квітня 2018 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2018. 336 с.
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України // Верховна Рада України (ВВР) 2005. № 52. ст. 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 05.10.2022).
3. Особливості концепції гендерної політики в Україні Л. О. Балагур, О. В. Михайленко/ Реалізація гендерної політики на сучасному етапі розвитку суспільства: стан, проблеми, перспективи: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 25 квітня 2018 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2018. 336 с.